Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (prvi senat)

z dne 25. maja 2016*

„Predhodno odločanje — Pravosodno sodelovanje v civilnih zadevah — Uredba (ES) št. 44/2001 — Priznanje in izvršitev začasnih ukrepov in ukrepov zavarovanja — Pojem ‚javni red‘“

V zadevi C-559/14,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Augstākās tiesas Civillietu departaments (civilni oddelek Vrhovnega sodišča, Latvija) z odločbo z dne 15. oktobra 2014, ki je prispela na Sodišče 5. decembra 2014, v postopku

Rūdolfs Meroni

proti

Recoletos Limited,

ob udeležbi

Aivarsa Lembergsa,

Olafsa Berķisa,

Igorsa Skoksa,

Genādijsa Ševcovsa,

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi R. Silva de Lapuerta (poročevalka), predsednica senata, A. Arabadžiev, J.-C. Bonichot, S. Rodin in E. Regan, sodniki,

generalna pravobranilka: J. Kokott,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

— za Rūdolfsa Meronija D. Škutāns, odvetnik,

— za portugalsko vlado L. Inez Fernandes in E. Pedrosa, agenta,

* Jezik postopka: latvijščina.

— za vlado Združenega kraljestva V. Kaye, agentka, skupaj z B. Kennellyjem, barristrom,

— za Evropsko komisijo A. Sauka in M. Wilderspin, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalne pravobranilke na obravnavi 25. februarja 2016

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 34, točka 1, Uredbe Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 4, str. 42).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med Rūdolfsom Meronijem in družbo Recoletos Limited v zvezi s predlogom, naj se v Latviji prizna in izvrši odločba, ki se nanaša na začasne ukrepe in ukrepe zavarovanja, ki jo je izdalo High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Commercial Court), (višje sodišče (Anglija in Wales), oddelek Queen's Bench (gospodarski senat), Združeno kraljestvo).

Pravni okvir

Pravo Unije

Listina

3 Člen 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina), naslovljen „Pravica do učinkovitega pravnega sredstva in nepristranskega sodišča“, določa:

„Vsakdo, ki so mu kršene pravice in svoboščine, zagotovljene s pravom Unije, ima pravico do učinkovitega pravnega sredstva pred sodiščem v skladu s pogoji, določenimi v tem členu.

Vsakdo ima pravico, da o njegovi zadevi pravično, javno in v razumnem roku odloča neodvisno, nepristransko in z zakonom predhodno ustanovljeno sodišče. Vsakdo ima možnost svetovanja, obrambe in zastopanja.

[…]“

4 Pod naslovom VII „Splošne določbe o razlagi in uporabi Listine“ njen člen 51 v odstavku 1 določa:

„Določbe te listine se uporabljajo za institucije, organe, urade in agencije Unije ob spoštovanju načela subsidiarnosti, za države članice pa samo, ko izvajajo pravo Unije. Zato spoštujejo pravice, upoštevajo načela in spodbujajo njihovo uporabo v skladu s svojimi pristojnostmi in ob spoštovanju meja pristojnosti Unije, ki so ji dodeljene v Pogodbah.“

Uredba št. 44/2001

5 V uvodnih izjavah od 16 do 18 Uredbe št. 44/2001 je navedeno:

„(16) Medsebojno zaupanje v ustreznost sodnega varstva znotraj [Unije] opravičuje samodejno priznavanje sodnih odločb, izdanih v državi članici, ne da bi bil za to potreben kakršen koli postopek, razen v primerih njihovega izpodbijanja.

(17) Na podlagi omenjenega načela medsebojnega zaupanja mora biti postopek za izvršljivost sodne odločbe, izdane v eni državi članici, v drugi državi članici učinkovit in hiter. Izvršljivost sodne odločbe mora biti zato razglašena tako rekoč samodejno, zgolj na podlagi povsem formalnega preverjanja predloženih listin, ne da bi sodišče imelo možnost pri tem po uradni dolžnosti uveljavljati kateri koli razlog za neizvršljivost iz te uredbe.

(18) Spoštovanje pravice do obrambe pomeni, da mora imeti dolžnik zoper razglasitev izvršljivosti možnost pravnega sredstva v kontradiktornem postopku, če meni, da obstaja eden izmed razlogov za neizvršljivost. Vlagatelj zahteve mora imeti na voljo pravno sredstvo, če je njegova zahteva za razglasitev izvršljivosti zavrnjena.“

6 Izraz „sodna odločba“ je opredeljen v členu 32 navedene uredbe kot „vsak[a] odločb[a], ki jo izda sodišče države članice, ne glede na njeno poimenovanje, vključno s sklepom, odredbo, odločbo ali sklepom o izvršbi, kakor tudi odločitev o stroških, ki jo izda sodni uradnik“.

7 Člen 33 Uredbe št. 44/2001 določa:

„1. Sodna odločba, izdana v državi članici, se v drugih državah članicah prizna, ne da bi bilo potrebno za priznanje začeti kakršen koli poseben postopek.

2. Vsaka zainteresirana stranka, ki kot glavni predmet spora uveljavlja priznanje sodne odločbe, lahko v skladu s postopkom iz oddelkov 2 in 3 tega poglavja zahteva, da se sodna odločba prizna.

3. Če je izid postopka pred sodiščem države članice odvisen od odločitve o priznanju kot o predhodnem vprašanju, lahko o priznanju odloča to sodišče.“

8 Člen 34, točki 1 in 2, te uredbe, določa:

„Sodna odločba se ne prizna:

1. če bi bilo njeno priznanje v očitnem nasprotju z javnim redom v državi članici, v kateri se zahteva priznanje;

2. če tožencu, ki se ni spustil v postopek, ni bilo vročeno pisanje o začetku postopka ali enakovredno pisanje pravočasno in na tak način, da bi lahko pripravil obrambo, razen če toženec ni začel postopka za izpodbijanje sodne odločbe, čeprav je imel to možnost.“

9 V skladu s členom 35(2) in (3) Uredbe št. 44/2001 je pristojen organ, pri katerem se zahteva priznanje, vezan na ugotovitve dejstev, na katerih je sodišče v državi članici izvora utemeljilo svojo pristojnost. Pristojnosti sodišč države članice izvora se ne sme preverjati. Preizkusa javnega reda iz točke 1 člena 34 ni dovoljeno uporabiti glede pravil o pristojnosti.

10 Člen 36 te uredbe določa, da pod nobenimi pogoji tuje sodne odločbe ni dovoljeno preverjati glede vsebine.

11 Člen 38(1) navedene uredbe določa:

„Sodna odločba, izdana v državi članici in izvršljiva v tej državi članici, se izvrši v drugi državi članici, ko je na zahtevo katere koli od zainteresiranih strank razglašena za izvršljivo v tej državi.“

12 Člen 41 te uredbe določa:

„Sodna odločba se razglasi za izvršljivo takoj po izpolnitvi formalnosti […]. Dolžnik v tej fazi postopka nima možnosti podajati kakršnih koli izjav glede zahteve.“

13 Člen 42(2) Uredbe št. 44/2001 določa:

„Razglasitev izvršljivosti se vroči stranki, zoper katero se zahteva izvršitev, skupaj s sodno odločbo, če ji ta ni bila vročena že prej.“

14 Člen 43 navedene uredbe določa:

„1. Obe stranki lahko zoper razglasitev izvršljivosti vložita pravno sredstvo.

2. Pravno sredstvo se vloži pri sodišču iz seznama v Prilogi III.

3. Pravno sredstvo se obravnava po kontradiktornem postopku.

[…]

5. Pravno sredstvo zoper razglasitev izvršljivosti je treba vložiti v enem mesecu po njeni vročitvi. Če dolžnik nima stalnega prebivališča v državi članici, v kateri je bila razglašena izvršljivost, temveč v drugi državi članici, je rok za pravno sredstvo dva meseca in začne teči od dne vročitve njemu osebno ali na njegovem stalnem prebivališču. Tega roka ni dovoljeno podaljšati na račun oddaljenosti.“

15 Člen 45 te uredbe določa:

„1. Sodišče, pri katerem se vloži pravno sredstvo […] zavrne razglasitev izvršljivosti oz. prekliče razglasitev izvršljivosti samo na podlagi enega izmed razlogov iz členov 34 in 35. […]

2. Pod nobenimi pogoji tuje sodne odločbe ni dovoljeno preverjati glede vsebine.“

Latvijsko pravo

16 Člen 138 Civilprocesa likums (zakonik o civilnem postopku) določa ukrepe zavarovanja predloga:

„1. zaseg premičnin in gotovine tožene stranke;

2. vpis zaznamka o prepovedi v register zadevnih premičnin ali drug javni register;

3. zaznamek ukrepa zavarovanja v zemljiško knjigo ali ladijski register;

4. zaseg ladje;

5. prepoved toženi stranki glede opravljanja nekaterih ravnanj;

6. zaseg zapadlih plačil od tretjih oseb, vključno s finančnimi sredstvi v kreditnih ali drugih finančnih ustanovah;

7. ustavitev potekajočih izvršb (tudi prepoved sodnemu uradniku glede prenosa denarja ali premoženja na predlagatelja izvršbe ali dolžnika, ali prekinitev prodaje lastnine).“

17 Člen 427(1), točka 4, zakonika o civilnem postopku določa:

„Sodišče, ki odloča o pritožbi, ne glede na razloge, navedene v pritožbi, razveljavi sodbo, izdano na prvi stopnji, in vrne zadevo sodišču prve stopnje v ponovno odločanje, če ugotovi, da […] navedena sodba daje pravice ali nalaga obveznosti osebi, ki ni bila povabljena, da v postopku sodeluje kot stranka.“

18 Člen 452(3), točka 4, navedenega zakonika določa:

„Vsekakor se šteje za kršitev določbe procesnega prava, ki lahko privede do napačne rešitve spora:

[…]

dejstvo, da sodba daje pravice ali nalaga obveznosti osebi, ki ni bila povabljena, da v postopku sodeluje kot stranka.“

19 Člen 633 istega zakonika določa:

„1. Oseba, ki razpolaga s pravico na zaseženi premičnini ali nepremičnini, ki je predmet izterjave, ali na delu tega premoženja, mora imeti možnost vložitve tožbe v skladu s splošnimi pravili o pristojnosti.

2. Predlog za izključitev premoženja iz akta o rubežu, za izbris izterjave iz zemljiške knjige ali drug predlog mora biti vložen proti dolžniku in izvršitelju. Če je premoženje zaseženo na podlagi dela kazenske sodbe, ki se nanaša na zaplembo premoženja, obsojena oseba in finančna ustanova sodelujeta kot toženi stranki.

3. Če je premoženje že prodano, je predlog vložen proti osebi, na katero se je preneslo premoženje; če sodišče ugodi predlogu, ki se nanaša na nepremičnino, se vpis prenosa lastninske pravice na kupca v zemljiško knjigo razglasi za neveljaven.

[…]“

Spor o glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje

20 Na podlagi tožbe, ki so jo družba Recoletos in druge stranke vložile zoper Aivarsa Lembergsa, Olafsa Berķisa, Igorsa Skoksa in Genādijsa Ševcovsa, je High Court of Justice (England & Wales), Queen’s Bench Division, (Commercial Court) (višje sodišče (Anglija in Wales), oddelek Queen’s Bench (gospodarski senat)) 9. aprila 2013 izdalo odredbo, s katero so bili odrejeni začasni ukrepi in ukrepi zavarovanja. Ta odredba navedenim osebam ni bila vročena.

21 High Court of Justice (England & Wales), Queen’s Bench Division, (Commercial Court) (višje sodišče (Anglija in Wales), oddelek Queen’s Bench (gospodarski senat)) je z odredbo z dne 29. aprila 2013 (v nadaljevanju: sporna odredba) potrdilo navedene ukrepe zoper te osebe. Zlasti je bilo odrejeno, da se ohrani zaseg premoženja v lasti A. Lembergsa. Temu in drugim toženim strankam je bilo prepovedano razpolagati s svojimi delnicami v družbi AS Ventbunkers s sedežem v Latviji, z njimi poslovati ali zmanjševati njihovo vrednost, ne glede na dejstvo, da so delnice v tej družbi v njihovi neposredni ali posredni lasti, ali celo razpolagati s kakršnim koli donosom ali prihodkom od prodaje teh delnic ter drugih družb ali subjektov, prek katerih imajo tožene stranke dostop do delnic družbe

Ventbunkers. A. Lembergs ima le eno delnico te družbe. Približno 29 % kapitala družbe Ventbunkers je v lasti družbe Yelverton Investments BV (v nadaljevanju: Yelverton), v kateri ima A. Lembergs pravice kot „dejanski upravičenec“.

22 Sporna odredba ima več prilog, med katerimi je organigram družb in drugih subjektov, na katere se nanaša. Zadnjenavedeni niso bili stranke v postopku pred sodiščem, ki je izdalo to odredbo.

23 V skladu s sporno odredbo je bila družba Recoletos določena za odgovorno glede vročitve te odredbe. Kakor je razvidno iz nje, imajo vse osebe, ki jim je bila navedena odredba vročena, pravico obrniti se na High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division, (Commercial Court) (višje sodišče (Anglija in Wales), oddelek Queen's Bench (gospodarski senat)) in izpodbijati ukrepe, ki jih je odredilo to sodišče. Ta odredba je bila izdana na obravnavi, o kateri so bile tožene stranke obveščene, in v njej je navedeno, da imajo pravico temu sodišču predložiti predlog za spremembo ali razveljavitev sporne odredbe.

24 V tej odredbi je bilo tudi navedeno:

„V roku sedmih dni po prejemu prepisa te odredbe […] morajo tožene stranke sprejeti vse ustrezne ukrepe, ki so v njihovi moči, v izogib temu, da bi člani upravnih odborov družb, navedenih [v] tej odredbi, na kakršen koli način razpolagali z deleži [družbe Ventbunkers], ki so v lasti navedenih družb, z njimi poslovali ali zmanjševali njihovo vrednost. Taki ukrepi, če so razumno v njihovi moči, morajo vsebovati, ne da bi bili omejeni le na to, trenutne uradne informacije zgoraj navedenih družb, ki jih posredujejo člani njihovih upravnih odborov in […], če imajo pooblastilo za to, prepoved vsake odtujitve, razpolaganja ali zmanjšanja vrednosti deležev [družbe Ventbunkers], ki so v lasti navedenih družb.

[…]

Ta odredba toženim strankam ne prepoveduje, da razpolagajo, poslujejo ali zmanjšujejo vrednost vsega premoženja toženih strank, ki ne spada pod deleže družbe [Ventbunkers].

Ta odredba ne prepoveduje poslovanja ali razpolaganja z deleži družbe [Ventbunkers] v okviru običajnih in primernih gospodarskih dejavnosti, vendar morajo tožene stranke o tem prej obvestiti zakonite zastopnike tožečih strank.

[…]

Tožena stranka, ki je fizična oseba in ki ji je bilo odrejeno, naj ne ukrepa, tudi sama na kakršen koli drug način ne sme ukrepati. Ne sme ukrepati preko drugih oseb v njenem imenu, po njenih navodilih ali z njeno privolitvijo.

[…]

Določbe te odredbe imajo učinke za naslednje osebe v deželi ali v državi, ki se nahaja zunaj območja pristojnosti sodišča, ki odloča:

a) tožene stranke;

b) osebo, ki:

— spada pod pristojnost sodišča, ki odloča;

— ji je vročena ta odredba v pisni obliki na njen naslov ali na naslov njene zaposlitve, ki se nahaja zunaj območja pristojnosti sodišča, ki odloča; in

— sama preprečuje dejanja ali opustitve zunaj območja pristojnosti sodišča, ki odloča, ki ustvarjajo ali olajšujejo kršitev določb te odredbe; in

c) vse druge osebe v delu, v katerem je sodišče te dežele ali države razglasilo izvršljivost te odredbe ali jo je izvršilo.“

25 Potrdilo iz členov 54 in 58 Uredbe št. 44/2001 je bilo izdano 3. maja 2013. V njem je navedeno, da je treba sporno odredbo izvršiti zoper A. Lembergsa, O. Berķisa, I. Skoksa in G. Ševcovsa.

26 Družba Recoletos je 28. junija 2013 pri Ventspils tiesa (sodišče iz Ventspilsa, Latvija) vložila predlog za razglasitev izvršljivosti sporne odredbe ter zavarovanje izvršbe te odredbe z začasnimi ukrepi.

27 Ventspils tiesa (sodišče iz Ventspilsa) je istega dne temu predlogu delno ugodilo. Zavrnilo ga je v delu, ki se nanaša na zavarovanje izvršbe sporne odredbe.

28 O. Berķis, I. Skoks in G. Ševcovs ter R. Meroni, odvetnik s sedežem v Zürichu (Švica), ki je hkrati zastopnik in upravitelj zaseženega premoženja A. Lembergsa, prek katerega izvršuje pravice delničarja v družbi Ventbunkers, ter direktor družbe Yelverton so tako pri Kurzemes apgabaltiesa (sodišče regije Kurzeme, Latvija) vložili dodatne pritožbe zoper odločbo Ventspils tiesa (sodišče iz Ventspilsa). Del odločbe, v katerem je bil zavrnjen predlog za zavarovanje izvršbe sporne odredbe, se ni izpodbijal s pritožbo.

29 Kurzemes apgabaltiesa (sodišče regije Kurzeme) je z odločbo z dne 8. oktobra 2013 razveljavilo odločbo Ventspils tiesa (sodišče iz Ventspilsa) in odločilo o utemeljenosti predloga, ki ga je vložila družba Recoletos. Razglasilo je, da je treba odredbo o zasegu premoženja izvršiti v Latviji v delu, v katerem A. Lembergsu prepoveduje razpolagati, poslovati s svojimi delnicami v družbi Ventbunkers (ne glede na to, ali so v njegovi neposredni ali posredni lasti), zmanjšati njihovo vrednost ali pooblastiti druge osebe za ta ravnanja. To sodišče je presodilo, da ugovori R. Meronija, v skladu s katerimi sporna odredba posega v interese tretjih oseb, ki niso bile stranke v postopku, začetim pred sodiščem Združenega kraljestva, niso utemeljeni. Pritožbeno sodišče je v zvezi s tem pojasnilo, da se sporna odredba nanaša le na A. Lembergsa in na zaseg njegovega premoženja.

30 R. Meroni je zato pri Augstākās tiesas Civillietu departaments (civilni oddelek Vrhovnega sodišča, Latvija) vložil dodatno pritožbo zoper sodbo Kurzemes apgabaltiesa (sodišče regije Kurzeme) in predlagal, naj se izdana sodba razveljavi v delu, v katerem določa, naj se sporna odredba zoper A. Lembergsa izvrši v Latviji.

31 R. Meroni v pritožbi trdi, da je direktor družbe Yelverton, ki je delničarka družbe Ventbunkers, in da izvaja delničarske pravice A. Lembergsa v tej družbi. Meni, da mu sporna odredba onemogoča izvajati glasovalne pravice, ki izhajajo iz delnic družbe Yelverton v družbi Ventbunkers. R. Meroni je tudi navedel, da sta priznanje in izvršitev sporne odredbe v nasprotju z izjemo javnega reda, določeno v členu 34, točka 1, Uredbe št. 44/2001, ker prepovedi, navedene v sporni odredbi, posegajo v lastninske pravice tretjih oseb, ki niso bile stranke v postopku pred sodiščem, ki je izdalo sporno odredbo.

32 Augstākās tiesas Civillietu departaments (civilni oddelek Vrhovnega sodišča) navaja, da se ta odredba ne nanaša le na A. Lembergsa, ampak tudi na tretje osebe, kot so družba Yelverton ter druge osebe, ki niso bile stranke v postopku pred High Court of Justice (England & Wales), Queen’s Bench Division, (Commercial Court) (višje sodišče (Anglija in Wales), oddelek Queen’s Bench (gospodarski senat)). Težko pa bi bilo pojasniti dejstva glede obvestitve oseb, ki niso bile udeležene v postopku, o sporni odredbi in dokumentih, povezanih s pravnim sredstvom, če takih dokumentov niso predložile niti tožeče stranke niti tožena stranka. Zato bi bilo treba preveriti, ali pravo Unije dopušča, da se pri določitvi ukrepov zavarovanja v sporu omejijo lastninske pravice osebe, ki ni bila udeležena kot stranka v navedenem sporu, čeprav je določeno, da ima vsaka oseba, na katero se nanaša odločba o ukrepih

zavarovanja, pravico, da zadevnemu sodišču kadar koli predlaga spremembo ali razveljavitev sodne odločbe, pri čemer so tožeče stranke zadolžene za vročitev odločbe zainteresiranim strankam, nacionalno sodišče države [članice], v kateri se zahteva priznanje, pa ima omejeno pristojnost glede ugotavljanja dejstev, ki se nanašajo na to vročitev.

33 Augstākās tiesas Civillietu departaments (civilni oddelek Vrhovnega sodišča) meni, da oseba, če ni stranka v postopku, tudi nima možnosti podati svojih stališč pri sodišču, ki obravnava zadevo, tako glede dejanskih kot pravnih vprašanj, kar je bistvo pravice do poštenega sojenja. Stranki spora je treba namreč vročiti tako tožbo kot tudi listine iz spisa v njeno utemeljitev. Taka stranka lahko le tako, da je seznanjena z utemeljitvami o vsebini zadeve, brani zoper nasprotno stranko. V zvezi s tem bi bilo treba zagotoviti postopek v skladu z načelom kontradiktornosti in pravico do poštenega sojenja, in to ne le v fazi, v kateri se zadeva vsebinsko obravnava, temveč tudi v fazi sprejetja začasnih ukrepov in ukrepov zavarovanja.

34 V teh okoliščinah je Augstākās tiesas Civillietu departaments (civilni oddelek Vrhovnega sodišča) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:

„1. Ali je treba člen 34, točka 1, Uredbe št. 44/2001 razlagati tako, da je lahko kršitev pravic oseb, ki niso stranke v postopku v glavni stvari, v okviru postopka za priznanje tuje sodne odločbe razlog za uporabo klavzule o javnem redu iz navedenega člena 34, točka 1, in za zavrnitev priznanja te tuje odločbe v delu, v katerem se nanaša na osebe, ki niso stranke v postopku v glavni stvari?

2. V primeru pritrdilnega odgovora na prvo vprašanje: ali je treba člen 47 Listine razlagati tako, da načelo poštenega sojenja, ki je zajeto v tem členu, dopušča, da se v postopku za sprejetje ukrepov zavarovanja omejijo lastninske pravice oseb, ki niso stranke v navedenem sporu, čeprav je določeno, da ima vsaka oseba, na katero se nanaša odločba o ukrepih zavarovanja, pravico, da zadevnemu sodišču kadar koli predlaga spremembo ali razveljavitev sodne odločbe, pri čemer so tožeče stranke zadolžene za vročitev odločbe zainteresiranim strankam?“

Vprašanji za predhodno odločanje

35 Predložitveno sodišče z vprašanjema, ki ju je treba obravnavati skupaj, v bistvu sprašuje, ali je treba člen 34, točka 1, Uredbe št. 44/2001 v povezavi s členom 47 Listine razlagati tako, da je treba v okoliščinah, kakršne so te v postopku v glavni stvari, šteti, da sta priznanje in izvršitev odredbe sodišča države članice, ki je bila razglašena, ne da bi imela tretja oseba, v pravice katere se lahko posega s to odredbo, možnost izjaviti se, v očitnem nasprotju z javnim redom države članice, v kateri se zahteva priznanje, in s pravico do poštenega sojenja v smislu teh določb.

36 Za odgovor na ti vprašanji je treba odločiti, ali lahko dejstvo, da R. Meroni ni imel možnosti podati izjave pri High Court of Justice (England & Wales), Queen’s Bench Division, (Commercial Court) (višje sodišče (Anglija in Wales), oddelek Queen’s Bench (gospodarski senat)), preden je to sprejelo sporno odredbo, pomeni kršitev javnega reda države, sodišča katere so bila pozvana k priznanju in izvršitvi te odredbe.

37 Opozoriti je treba, da se sporna odredba, ki je predmet predloga za priznanje in izvršitev, nanaša na začasno zamrznitev določenega števila delnic, katere cilj je preprečiti, da bi ena od strank drugi stranki odvzela možnost poznejšega razpolaganja z njimi. Ta odredba se tako nanaša tudi na nekatere tretje osebe, kot je tožeča stranka v postopku v glavni stvari, ki uživajo pravice, povezane z navedenimi delnicami.

38 Sodišče je v zvezi s pojmom „javni red“ iz člena 34, točka 1, Uredbe št. 44/2001 v točki 55 sodbe z dne 28. aprila 2009, Apostolides (C-420/07, EU:C:2009:271), odločilo, da je treba to določbo razlagati ozko, saj pomeni oviro za uresničevanje enega od temeljnih ciljev te uredbe in se sme uporabiti le v izjemnih primerih.

39 Čeprav lahko države članice na podlagi pridržka iz člena 34, točka 1, Uredbe št. 44/2001 načeloma prosto določajo, kaj zahteva javni red v skladu z nacionalnim pojmovanjem, je za opredelitev obsega tega pojma pomembna razlaga te uredbe (glej sodbo z dne 28. aprila 2009, Apostolides, C-420/07, EU:C:2009:271, točka 56 in navedena sodna praksa).

40 Zato mora Sodišče, čeprav njegova naloga ni opredeliti vsebine javnega reda v državi članici, kljub temu preveriti meje, znotraj katerih lahko sodišče države članice uporabi ta pojem, da bi zavrnilo priznanje sodne odločbe, ki jo je izdalo sodišče druge države članice (glej sodbo z dne 28. aprila 2009, Apostolides, C-420/07, EU:C:2009:271, točka 57 in navedena sodna praksa).

41 V zvezi s tem je treba poudariti, da člena 36 in 45(2) Uredbe št. 44/2001 s tem, da določata, da ni dovoljeno preverjati vsebine tuje sodne odločbe, sodišču zaprošene države članice onemogočata, da bi zavrnilo priznanje ali izvršitev te sodne odločbe samo zato, ker naj bi obstajalo protislovje med pravnim pravilom, ki ga je uporabilo sodišče države članice izvora, in tistim, ki bi ga uporabilo sodišče zaprošene države članice, če bi odločalo o sporu. Poleg tega sodišče države članice, v kateri se zahteva priznanje, niti ne more preverjati, ali je sodišče države članice, ki je izdalo odločbo, pravilno uporabilo materialno pravo in ali je pravilno ugotovilo dejansko stanje (glej sodbo z dne 28. aprila 2009, Apostolides, C-420/07, EU:C:2009:271, točka 58 in navedena sodna praksa).

42 Uporaba določbe o javnem redu iz člena 34, točka 1, Uredbe št. 44/2001 je torej upravičena le takrat, ko bi bil s priznanjem ali izvršitvijo odločbe, ki je bila izdana v drugi državi članici, nesprejemljivo kršen pravni red države članice, v kateri se zahteva priznanje, ker bi ta odločba posegala v eno od temeljnih načel. Za zagotovitev spoštovanja prepovedi vsebinskega preverjanja odločbe, izdane v drugi državi članici, mora poseg pomeniti očitno kršitev pravnega pravila, ki se v pravnem redu države članice, v kateri se zahteva priznanje, šteje za bistveno ali očitno kršitev pravice, ki je v tem pravnem redu priznana kot temeljna (glej sodbo z dne 28. aprila 2009, Apostolides, C-420/07, EU:C:2009:271, točka 59 in navedena sodna praksa).

43 Ker se predložitveno sodišče sprašuje o vplivu člena 47 Listine na razlago člena 34, točka 1, Uredbe št. 44/2001 v zvezi s predlogom za priznanje in izvršitev sporne odredbe, je treba opozoriti, da je področje uporabe Listine glede ravnanja držav članic opredeljeno v njenem členu 51(1), v skladu s katerim se določbe Listine uporabljajo za države članice samo, ko izvajajo pravo Unije (glej sodbo z dne 26. februarja 2013, Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, točka 17).

44 Ker nacionalno sodišče pravo Unije izvaja z uporabo Uredbe št. 44/2001, mora torej spoštovati zahteve, ki izhajajo iz člena 47 Listine, v skladu s katerim ima vsakdo, čigar pravice in svoboščine, zagotovljene s pravom Unije, so kršene, pravico do učinkovitega pravnega sredstva.

45 Poleg tega je Sodišče poudarilo, da je treba določbe prava Unije, kot so določbe Uredbe št. 44/2001, razlagati ob upoštevanju temeljnih pravic, ki so na podlagi ustaljene sodne prakse sestavni del splošnih pravnih načel, katerih spoštovanje zagotavlja Sodišče in ki so zdaj vključene v Listino. V zvezi s tem je namen vseh določb Uredbe št. 44/2001 v okviru njenih ciljev zagotavljati, da postopki, v katerih se sprejemajo sodne odločbe, potekajo ob spoštovanju pravice do obrambe, kakor je določena v členu 47 Listine (glej sodbo z dne 11. septembra 2014, A, C-112/13, EU:C:2014:2195, točka 51 in navedena sodna praksa).

46 Sodišče je zlasti glede vprašanja, v katerih okoliščinah dejstvo, da je bila odločba sodišča države članice izdana na podlagi kršitve procesnih jamstev, upravičuje njeno nepriznanje na podlagi člena 34, točka 1, Uredbe št. 44/2001, odločilo, da se lahko klavzula o javnem redu, določena v tej določbi, uporabi le, če

bi taka kršitev pomenila to, da bi priznanje zadevne odločbe v državi članici, v kateri se zahteva priznanje, povzročilo očitno kršitev temeljnega pravnega pravila v pravnem redu Unije in torej navedene države članice (glej sodbo z dne 16. julija 2015, Diageo Brands, C-681/13, EU:C:2015:471, točka 50).

47 Poudariti je treba tudi, da ureditev priznanja in izvršitve, določena v določbah Uredbe št. 44/2001, temelji na vzajemnem zaupanju v ustreznost sodnega varstva v Uniji. Ravno zaradi tega zaupanja med državami članicami glede njihovih pravnih sistemov in pravosodnih institucij je mogoče sklepati, da v primeru napačne uporabe nacionalnega prava ali prava Unije sistem pravnih sredstev v vsaki državi članici, skupaj z mehanizmom predloga za sprejetje predhodne odločbe iz člena 267 PDEU, daje posameznikom zadostno jamstvo (glej sodbo z dne 16. julija 2015, Diageo Brands, C-681/13, EU:C:2015:471, točka 63).

48 Uredba št. 44/2001 namreč temelji na osnovni ideji, da so posamezniki načeloma zavezani uporabiti vsa pravna sredstva, ki jih ponuja pravo države članice izvora. Posamezniki morajo uporabiti vsa pravna sredstva, ki so v tej državi članici na voljo, da se prepreči kršitev javnega reda, razen če posebne okoliščine preveč otežujejo ali onemogočajo uporabo pravnih sredstev v tej državi članici (glej sodbo z dne 16. julija 2015, Diageo Brands, C-681/13, EU:C:2015:471, točka 64).

49 V postopku v glavni stvari je iz predložitvene odločbe razvidno, da sporna odredba ne ustvarja pravnih učinkov za tretjo osebo, preden ta o njej ni obveščena, in da tožečim strankam, ki se želijo sklicevati na njo, nalaga, naj poskrbijo, da se ta odredba pravočasno vroči tretji osebi, na katero se nanaša, in dokažejo, da je do vročitve dejansko prišlo. Poleg tega lahko tretja oseba, ki ni bila stranka v postopku pred sodiščem države izvora, ko ji je ta odredba vročena, pri tem sodišču vloži tožbo zoper navedeno odredbo in predlaga, naj se ta spremeni ali razveljavi.

50 Ta ureditev sodnega varstva odraža zahteve, ki jih je postavilo Sodišče v sodbi z dne 2. aprila 2009, Gambazzi (C-394/07, EU:C:2009:219, točki 42 in 44), glede procesnih jamstev, ki vsem zadevnim tretjim osebam zagotavljajo dejansko možnost izpodbijanja ukrepa, ki ga sprejme sodišče države izvora. Iz tega sledi, da navedene ureditve ni mogoče šteti za kršitev člena 47 Listine.

51 Opozoriti je treba tudi, da je Sodišče v sodbi z dne 23. aprila 2009, Draka NK Cables in drugi (C-167/08, EU:C:2009:263, točka 31), odločilo, da upnik dolžnika ne more vložiti pravnega sredstva zoper razglasitev izvršljivosti, če formalno ni bil stranka v postopku v sporu, v katerem je to razglasitev izvršljivosti zahteval drug upnik tega dolžnika.

52 Če bi namreč lahko država članica, v kateri se zahteva priznanje, presojala obstoj morebitnih pravic, ki jih tretja oseba, ki ni stranka v postopku pri sodišču države izvora, uveljavlja zoper priznanje in izvršitev tuje odločbe, bi bilo lahko navedeno sodišče spodbujeno k preizkusu utemeljenost te odločbe.

53 Iz tega sledi, da bi lahko trditev R. Meronija pred predložitvenim sodiščem tega spodbudila k preizkusu, ki bi bil očitno v nasprotju s členoma 36 in 45(2) Uredbe št. 44/2001, v skladu s katerima tuje odločbe nikakor ni mogoče preverjati glede vsebine.

54 Glede na vse navedene preudarke je treba na postavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba člen 34, točka 1, Uredbe št. 44/2001 v povezavi s členom 47 Listine razlagati tako, da v okoliščinah, kakršne so te v postopku v glavni stvari, ni mogoče šteti, da sta priznanje in izvršitev odredbe, ki jo je izdalo sodišče države članice in je bila razglašena, ne da bi imela tretja oseba, katere pravice bi bile s to odredbo lahko kršene, možnost izjaviti se, v očitnem nasprotju z javnim redom države članice, v kateri se zahteva priznanje, in s pravico do poštenega sojenja v smislu teh določb, če ima pred tem sodiščem možnost uveljavljati svoje pravice.

Stroški

55 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

Člen 34, točka 1, Uredbe Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah v povezavi s členom 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah je treba razlagati tako, da v okoliščinah, kakršne so te v postopku v glavni stvari, ni mogoče šteti, da sta priznanje in izvršitev odredbe, ki jo je izdalo sodišče države članice in je bila razglašena, ne da bi imela tretja oseba, katere pravice bi bile s to odredbo lahko kršene, možnost izjaviti se, v očitnem nasprotju z javnim redom države članice, v kateri se zahteva priznanje, in s pravico do poštenega sojenja v smislu teh določb, če ima pred tem sodiščem možnost uveljavljati svoje pravice.

Podpisi